

“A curt termini la via de la independència és una quimera”

Comença a haver-hi com més va més evidències de cap on pot anar la sentència del Tribunal Constitucional respecte a l'Estatut. Si s'efectua una retallada d'elements bàsics com la llengua, la bilateralitat, o en l'àmbit judicial...

—Sí, sembla. És a dir, que ara el Constitucional canviarà les regles del joc a mig partit. Per tant, faran trampa. Diguem les coses pel seu nom. Quan vam fer aquest estatut, la jurisprudència constitucional deia una cosa. Que ara la volen canviar? De segur que ho faran, la canviaran. Però hem de dir a la gent que són ells, que canvien les regles a mig aire, perquè les coses es van fer raonablement bé.

Em fot quan algú diu que amb l'Estatut no ens hem agradat ni hem agradat. Em sembla una crítica absolutament injusta per a la gent del món del dret d'aquest país, que és molt bona, perquè tenim els millors constitucionalistes de l'estat espanyol. Per una raó ben simple: sempre hem hagut de batallar molt. Tenim juristes d'un altíssim nivell. La pena és que la classe política catalana no estudia. Ha d'estudiar més.

—**Sigui com vulgui, l'esquelet de l'Estatut podria quedar desmuntat, amb una sentència del TC com la que s'albira. Si passa això, si hi ha aquest canvi de normes a mig partit, com diu, quina reacció creieu que cal?**

—Si això es confirma, i es confirma que tot això del finançament serà l'enèsim incompliment del govern socialista, home... El catalanisme, amb els partits que el configuren, quedarà abocat a prendre decisions d'una gran transcendència, que marcaran els propers 20 anys o 25, una generació sencera. Hem de ser-ne conscients, d'això. Podem dir alegrement, i amb raó, fins i tot, que la via autonomista ha arribat a la fi. Molt bé, doncs s'ha acabat la via autonomista. Però ara hem de pensar què fem. I en aquests moments identifico que, d'entrada, apareixeran dues respostes molt

Francesc Homs (Vic, Osona, 1969) és secretari executiu de projectes, estudis i programes de CDC, i un dels arquitectes de la proposta de 'casa gran' del catalanisme que vol liderar Artur Mas.

senzilles d'explicar, però que ni l'una ni l'altra no em convenen. Els uns diran: "Independència!" I et pares a pensar i dius: "Amb el president Montilla al capdavant?" Home, doncs això ja es veu que no és viable a curt termini. Si més no, tal com van les coses en aquests moments. L'altre camí que alguns predicaran, per exemple la gent del Partit Socialista del carrer de Nicaragua, serà: acatem la sentència. Això és la regionalització de Catalunya, i ells hi estaran com peix a l'aigua. A mi cap d'aquests dos camins no em convenç. El segon, perquè és renunciar a la nostra identitat col·lectiva, a tenir projecte de país.

Vol dir fer-te d'Espanya i s'ha acabat. I el primer, vaja, a curt termini la via de la independència és una quimera. No és possible de plantejar un procés independentista sense projecte, sense un projecte de país sòlid, àmpliament compartit i en el qual la gent identifiqui, amb claredat, que nosaltres sols, amb un estat propi, funcionaríem molt millor que en el marc d'un estat espanyol. I això no s'ofereix ara, amb les condicions actuals del govern de la Generalitat.

Per tant, des del catalanisme, hem de ser conscients de la responsabilitat històrica que tenim per a escollir bé el camí.

—Així doncs, allò que separa Convergència d'emprendre un procés independentista és la voluntat primera de crear això que en diu un projecte de país?

—Vejam, la independència no pot ser un objectiu. Si de cas, és un instrument. L'objectiu és un projecte, una idea de país. És una idea de progrés col·lectiu, de situar Catalunya al món i de fer-la perviure, de reconstrucció nacional. Això és l'objectiu. No pas la independència. Perquè si no, et preguntaran, i amb raó: "Independència per a fer què?" Es tracta de tenir un estat propi al servei d'algun objectiu, no de tenir un estat propi per tenir-lo. L'estat propi és un instrument per a un objectiu. Doncs el que ens falta des del catalanisme, en el sentit més ampli, és definir l'objectiu de tot. Estat propi, autogovern o autonomia, això és igual, és només l'eina: el que ens cal és fixar-nos en l'objectiu i al servei de què, quin model econòmic, social, de llibertats, com ens volem situar al món, com volem formar la nostra gent, etc. Hi ha unes quantes coses que crec que el catalanisme del segle XIX i de començament del XX veia clares. I no es plantejava la independència, ni l'estat propi, però sí que tenia un projecte, amb un model econòmic, cultural, social. Amb expressions com la renaixença, el noucentisme. És a dir, un seguit d'expressions artístiques, fins i tot, que els definien. I en aquests moments, això, no és que no hi sigui, però si més no és molt desdibuixat.

—I això que diu, com es fa? Com es fa això de definir un model de país?

—Home, nosaltres hem plantejat la idea de la refundació del catalanisme. Ara no se'n parla tant, perquè tots estem molt preocupats per la crisi econòmica, pel dia a dia, però el catalanisme o ofereix un projecte atractiu o té els dies comptats. Vaja, a mi em sembla el relat de l'evidència. Per tant, primer hem de tenir consciència que hem de fer aquest esforç. I això sempre és més complicat que no pas dir: "Independència!"

Jo crec que al catalanisme li costarà passar d'aquell discurs victimista de "la culpa és de Madrid" a assumir que ens cal tenir un projecte propi, més enllà del que ens deixi fer Madrid.

“El catalanisme o ofereix un projecte atractiu o té els dies comptats. Vaja, a mi em sembla el relat de l'evidència”

Perquè avui és molt més relatiu que mai què determini Madrid. En aquest sentit, la globalització, per a nosaltres, és una oportunitat. Però això que explico, en sóc conscient, és més difícil i més complex de fer entendre i de fer arribar, que no pas dir: “Mira, escolta, ens sentim damnificats, som les víctimes d'un estat espanyol voraç, que ens indigna i ens ofèn, i ara: reacció!” Molt bé, doncs farem la reacció, no dic pas que no s'hagi de fer. Fins i tot, si hi ha una retallada en els termes que es diu, crec que ha de ser una reacció molt contundent. Però després d'aquesta reacció hem d'articular de pressa la construcció d'un projecte de país.

—**En quina línia creieu que hauria d'anar aquesta reacció catalana, en cas d'una possible retallada estatutària?**

—Hi ha una primera cosa que hem de veure: quanta gent la comparteix. Si hi ha una sentència que ens escapça l'Estatut, hi haurà un conflicte de legitimitats. Una llei referendada pel poble de Catalunya, que per tant té un plus de suport democràtic, pot ser aniquilada per un tribunal conformat per dotze persones, que a més a més té el prestigi que té? Què es abans, l'expressió democràtica o la interpretació de les lleis d'uns pocs juristes, per molt bons que siguin? Per a mi, el dia que les lleis no estan al servei de la democràcia, de les persones, deixem de tenir lleis d'un estat democràtic, i passem d'un estat de dret a un de no democràtic.

Per tant, si això passa, sembla que seria raonable de donar la veu al poble perquè expressi si accepta el text com quedí, sigui a través d'una consulta popular, o a través dels seus representants, el Parlament de Catalunya. Si res d'això no es pogués fer o no es volgués fer, crec que hauríem d'anar cap a unes eleccions anticipades.

Però en cas d'una agressió com aquesta, la d'un tribunal contra l'expressió democràtica, l'única resposta que es pot oferir és més democràcia.

—**Artur Mas, en el discurs de presentació del projecte de la casa gran,**

JORDI PUJOL

ara farà un any, també presentava la proposta de crear un govern de concentració nacional. Té sentit, amb el context polític d'ara, la proposta?

—Té sentit si prèviament, hi ha una lectura molt unitària de rebuig a la sentència que es faci. Si n'hi ha uns que es dediquen a dir que acaten la sentència, és a dir, a fer de regionalistes i a ignorar allò que representa des d'un plantejament democràtic, doncs és molt difícil de proposar un govern d'unitat. Dos, o tres, no fan una cosa si, com a mínim, n'hi ha un que no vol.

—**Parlant de reaccions unitàries, avui encara hi ha la unitat catalana respecte a la negociació del nou model de finançament?**

—L'Estatut permet uns marges interpretatius. Doncs el que hi ha és una resolució del Parlament de Catalunya que dóna un mandat al govern de la Generalitat perquè orienti la negociació del finançament d'una determinada manera. Per exemple, l'Estatut estableix que el rendiment de la cistella d'impostos cedits pot ser ajustat a l'alça o a la baixa. Doncs el Parlament de Catalunya ha dit al govern que admetem que no sigui a l'alça —ja ho farem més endavant, perquè hi ha

mecanismes per aconseguir més diners dels que ens dóna la cistella— però tampoc no podem assumir que, en el primer any d'aplicació, n'aconseguim menys dels obtinguts amb la cistella d'impostos cedits. Precisament aquella cistelleta que era *tan poca cosa*, de la qual es va fer tanta mofa... Doncs bé, si era tan poca cosa, que es compleixi la cistella.

—**De tota manera, el mateix dia de l'aprovació de la resolució unitària, el conseller Castells feia una interpretació diferent de la vostra. Explicava que el rendiment de la cistella sempre és complet, fins i tot en el model actual, però que els ingressos per a Catalunya dependrien finalment dels mecanismes d'anivellament.**

—Però és que la resolució del Parlament diu que sigui complet, el rendiment de la cistella d'impostos cedits.

—**Per tant, sense aplicar-hi mecanismes d'anivellament?**

—Sí que n'hi ha, de mecanismes d'anivellament. I com que poden ser a l'alça o a la baixa, es tracta de negociar que aquests mecanismes no siguin ni a l'alça ni a la baixa, que no toquin els ingressos provinents de la cistella d'impostos cedits. I això es negocia en el marc de la comissió bilateral estat-Generalitat. Això sempre s'oblida d'explicar-ho, el senyor Castells. Passa que els socialistes, en el fons, van haver d'acabar assumint un text que no volien assumir.

Seria força sorprenent que després d'aquest debat de quatre anys o cinc, de parlar-ne, d'esquinçar-nos les vestidures, de dir que vam fer un mal pacte, ara tu tinguis aquest rendiment, efectivament, però que hakis de consignar als pressupostos de la Generalitat, al capítol de despeses, una transferència a Madrid en què has de tornar calés! Ja ho explicaran ells, perquè jo crec que això Catalunya no ho pot assumir. Que ara ens quedem només en la cistella? Que el guany podria haver estat més gran? Que hi ha mecanismes que poden fer que els guanys siguin superiors als de la cistella? Bé, sí, d'acord. Però d'entrada, si més no, que respectin la cistella. Perquè si el resultat de tot això és que a sobre hem de pagar calés a l'estat, el despropòsit és monumental.

Enric Rimbau